

Földrajz tantárgy helyi tanterve

Készítette:

Célok és fejlesztési feladatok

A földrajztudomány a természeti és társadalmi-gazdasági környezet jelenségeit, folyamatait – a természet- és társadalomtudományok vizsgálati módszereire egyaránt építve – mutatja be, ezáltal sajátos helyet foglal el, és összekapcsolja a természet- és társadalomtudományokat. A tanítás során különös hangsúlyt kap, hogy a tanulók megértsék Földünk, mint egységes rendszer sérülékenységet, ahol az ember természeti és társadalmi lényként él, létezése és tevékenysége növekvő mértékben átalakítja, és ezzel veszélyezteti ennek a rendszernek az egyensúlyát, amelynek következményei az emberiség jelene és jövője szempontjából igen súlyosak is lehetnek. Szemléletformálásra képes, ezért kiemelkedően fontos szerepet tölt be a környezettudatosság kialakításában.

A földrajztanítás fontos feladata annak felismertetése és tudatosítása, hogy a környezettudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó gondolkodás és cselekvés az élhető jövő, a fenntartható környezet záloga. A Föld tűrőképességét veszélyeztető problémák felismertetése, a már észlelhető és várható következmények beláttatása, a lehetséges megoldások keresése és bemutatása döntő szerepet játszik a cselekvőképes, a környezetért felelősséggel tenni akaró magatartás kialakításában.

A térbeli társadalmi egyenlőtlenségek által kiváltott folyamatok földrajzi okainak és lehetséges természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek bemutatása révén a földrajzoktatás hozzájárul az empatikus, problémamegoldó gondolkodás, illetve az érvek ütköztetésére épülő vitakultúra kialakulásához.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, történéseire és azok jövőbeli következményeire fókuszál, így hozzájárul az érdeklődés felkeltéséhez az aktuális, körülöttünk zajló társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok megismerése, megértése, megvitatása, továbbá a logikus érveken alapuló véleménynyilvánítás iránt. Napjaink társadalom földrajzi, vallásföldrajzi és etnikai földrajzi folyamatainak bemutatása révén a tantárgy hozzájárul a toleráns és etikus, egymás tiszteletét szem előtt tartó magatartás kialakulásához is.

A földrajz a helyi, regionális és globális gazdasági-pénzügyi folyamatok megismertetésével elősegíti a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, rugalmas és vállalkozóképes állampolgári gondolkodás és viszonyulás kialakulását. Fontos feladatának tartja, hogy a mindennapi életben hasznosítható gazdasági és pénzügyi ismeretek bemutatásával hozzájáruljon az értő és felelős pénzügyi döntési képesség kialakításához. A tantárgy komplexitására, szintetizáló jellegére, a tantárgy által közvetített földrajzi-földtani, környezeti, gazdasági ismeretekre, gondolkodás- és szemléletmódra építve a tanulók ilyen irányú pályáorientációját is jelentősen támogatja.

A földrajz tantárgy tanítása a 2020-as Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákra épül.

A tanulás kompetenciái	információszerzés és feldolgozás készségének fejlesztéséhez, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek kritikus felhasználására, az önirányító és önfejlesztő tanulás képességének elsajátítására
A kommunikációs kompetenciák	ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával a földrajztanítás segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A földrajzi információk értelmezése során fejlődik a tanuló érvelésen alapuló egészséges vitakészsége
A digitális kompetenciák	digitális térképek, térinformatikai szoftverek alkalmazása, elemzések elvégzése, földrajzi összefüggések felismerése és megértése. Az adatok összegyűjtése és felhasználása mellett fontos feladatnak tartja az adatbázisok, információforrások értő szemléletének kialakítását, a tudatos felhasználóvá válás támogatását.
A matematikai, gondolkodási kompetenciák	lehetőség nyílik a gondolkodási készségek, elsősorban az elemzés, a rendszerezés, a valós vagy modellkísérleteken alapuló tapasztalást követő következtetés és problémamegoldás fejlesztésére. A földrajztanítás fontos célja az analógias gondolkodás, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási készségének fejlesztése.
A személyes és társas kapcsolati kompetenciák	A csoportos és interaktív munkamódszerek alkalmazása során lehetőség nyílik az egyéni és a kollektív felelősség tudatosítására. A kooperatív módszerek alkalmazása lehetővé teszi a tanuló szociális kompetenciáinak fejlesztését,
A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:	A világ társadalmi, kulturális sokszínűségének bemutatásával a földrajzoktatás segíti a kulturális értékek megismerését, emellett hozzájárul a kulturális identitás tudatosításához, a kreatív alkotások révén és önkifejezés képességének fejlődéséhez.
Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák:	napjaink társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a társadalmi-gazdasági élet eseményeiben történő eligazodáshoz, az innováció szerepének, a munkaerőpiac igényeinek megismeréséhez,

7–8. évfolyam

Az önálló földrajztanítás az általános iskola 7. évfolyamán kezdődik, de alsós környezetismeret és 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy anyagában már megszerzett ismeretekre és a már meglévő kompetenciákra épít.

A 7–8. osztályos tananyag a földrajzi tartalmakat a földrajzi tér fokozatos kitágításával, a közelitől a távoli felé, azaz a közvetlen lakóhely (település) felől Magyarország földrajzán keresztül a kontinentális, majd végül a globális folyamatok felé haladva mutatja be, de mindvégig szem előtt tartja az életkori sajátosságoknak megfelelő, a tapasztalatokra, a konkrét jelenségekre, folyamatokra építő tananyag-felépítést. Az ismereteket a földrajzi szempontból tipikus természet- és társadalom földrajzi folyamatokra, összefüggésekre fűzi fel, és középpontba állítja a földrajzi eredetű problémák komplex bemutatását.

A földrajzoktatás a jelen folyamataira, jelenségeire és azok lehetséges következményeire helyezi a hangsúlyt, tudatosan épít a különböző digitális és hagyományos térképi, vizuális és szöveges adatforrásokból megszerzhető információkra. Ezáltal a tanulókat felkészíti az önálló információszerezésre és az információk mérlegelő értelmezésére, továbbá hozzájárul az önálló véleménynyilvánítás és a felelős döntéshozatal képességének kialakításához.

A földrajzoktatás ebben a képzési szakaszban kiemelten fontosnak tartja a személyes érdeklődés felkeltését. További célja, hogy kialakítsa az önálló földrajzi tudásbővítés igényét és képességét, mert a tanulók egy jelentős részének nincs lehetősége a földrajzi ismeretek intézményi keretek között történő további bővítésére. Az egyes témák feldolgozásánál fontos szempont, hogy gyakorlati, a mindennapi életben hasznosítható ismeretek elsajátításával és képességek kialakításával történjen.

A földrajz szemléletformáló, szintetizáló tantárgyként olyan, a hétköznapi életben használható ismereteket, eszközöket, módszereket ad a tanulóknak, amelyek segítik a tájékozódást mind összetettebbé váló világunkban, és hozzájárulnak ahhoz, hogy felnőtt életükben felelős, környezettudatos, aktív állampolgárrá váljanak.

A 7–8. évfolyamon kiemelt feladat a Föld megismerésén keresztül a földrajzi gondolkodás tudatos fejlesztése. Ehhez kapcsolódóan a témakörök feldolgozása során a tanuló:

- megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalom földrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe;
- földrajzi tartalmú adatok, adatsorok alapján következtéseket von le, megadott szempontok alapján rendszerezi földrajzi ismereteit, rendszerbeli viszonyokat állapít meg;
- összehasonlítja tipikus tájakat, megfogalmazza azok közös és eltérő földrajzi vonásait;

Ugyanígy minden témakör feldolgozásakor információszerezés és feldolgozás révén fontos a digitáliskompetencia fejlesztése. Ennek megfelelően a tanuló:

- megadott szempontok alapján információkat gyűjt hagyományos és digitális információforrásokból;
- adatokat rendszerez és ábrázol digitális eszközök segítségével; képi információkat/ szövegeket dolgoz fel
- digitális eszközök segítségével bemutatja szűkebb és tágabb környezetének földrajzi jellemzőit;
- közvetlen környezetének földrajzi megismerésére terepvizsgálódást tervez és kivitelez.

7. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a földrajz tantárgy alapóraszám: 102 óra.

A HETI ÉS ÉVES ÓRASZÁMOK

	Kerettantervi ajánlás heti óraszám	A tantárgy éves óraszám	Helyi tanterv tantárgy heti óraszám	A tantárgy éves óraszám
7. évfolyam	2	72	1,5	54
8. évfolyam	1	36	1,5	54

ÓRATERV

Témakörök	Az órák felhasználása				
	Kerettantervi ajánlás	Új ismeretek	Gyakorlati óra***	Ismétlés, összefoglalás, számonkérés	Összes óraszám
I. Tájékozódás a földrajzi térben	4	3	2	1	6
II. Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza	5	2	1	1	4
III. Magyarország földrajza	25	22	1	2	25
IV. A Kárpát-medence térsége	8	6	0	2	8
V. Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	10	4	2	2	8
VI. év végi összefoglalás			0	3	3
Összesen		37	6	11	54

2020-TÓL HELYI TANTERV FÖLDRAJZ TANTÁRGYBÓL

7. évfolyam

Témakör	Óra szá m	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
I. Tájékozódás a földrajzi térben	6	<ul style="list-style-type: none"> – A terepi tájékozódási, valamint a térképalapú távolság- és helymeghatározási feladatok megoldása kapcsán a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése – Hagyományos és digitális térképen történő távolság- és helymeghatározás segítségével a térbeli tájékozódás és a logikai gondolkodás fejlesztése – Gyakorlati feladatok megoldása (pl. távolság-és helymeghatározás, utazástervezés) terepen, valamint nyomtatott és digitális térképek és online felületek segítségével – Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz – A földrajzi térben való tájékozódást segítő hagyományos / vagy digitális eszközök ismerete – A térkép fogalma és jelrendszere – A hagyományos és digitális térképek fajtái – Távérzékelés és földrajzi alkalmazásai (műholdképek, légifelvételek) – A földrajzi helymeghatározás módszerei 	<p>földrajzi fokhálózat, keresőhálózat,</p> <p>fő-és mellékvilágtájak, méretarány, aránymérték, szintvonal</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Egy adott útvonal (pl. osztálykirándulás) útvonalának tervezése nyomtatott és digitális térképek, online felületek segítségével – Iránytű, térkép, GPS használatának gyakorlása terepi tájékozódási feladatok, kereső játékok során – Távolság és helymeghatározása térképen, illetve terepen – Játékos feladatok a földrajzi helyek meghatározására megadott földrajzi koordináták segítségével – Alaprajzkészítés, térképvázlat-készítés szöveg, leírás alapján – Geocaching játék – Tematikus térképek megadott szempontok szerinti elemzése

Témakör	Óra szám	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
II. Közvetlen lakó környezetünk földrajza	4	<ul style="list-style-type: none"> – A lakó környezet környezeti problémáinak bemutatása – Nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, információk gyűjtése írott és elektronikus forrásokból, azok értelmezése és rendszerezése – A szűkebb lakó környezet (település és környezete) földrajzi helyzetének, természeti és kulturális értékeinek bemutatása – A lakó környezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakó környezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése 	kulturális érték, természeti érték	<ul style="list-style-type: none"> – PA Föld háromdimenziós megjelenítését lehetővé tevő program segítségével a közvetlen környezet virtuális felfedezése – Szituációs játék – önkormányzati ülés, melynek témája a lakó környezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése – projekt feladat: <i>prospektus</i>, prezentáció vagy rövid videofilm készítése a szűkebb lakóhely természeti és kulturális értékeiről

Témakör	Óra szám	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
<p>III. Magyarország földrajza</p>	<p>25</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak feldolgozása során a térszemlélet, valamint a hagyományos és digitális térképhasználat fejlesztése – Egy-egy kis- és középtáj vagy település komplex módon, több szempontú megközelítéssel történő vizsgálata során a problémamegoldó, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése – A Magyarországgal kapcsolatos földrajzi ismeretek feldolgozása során az önálló és hiteles információszerzés, valamint a felelős véleményalkotás fejlesztése – Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak, valamint környezeti jellemzőinek Kárpát-medencei kitekintésben történő értelmezésével a Magyarországhoz és a magyarsághoz való kötődés elmélyítése – Véleményalkotás, logikus érvelés és vitában való részvétel képességének fejlesztése földrajzi témájú szövegekben bemutatott hazai természeti, környezeti és társadalmi jelenségekhez, folyamatokhoz, kapcsolódóan 	<p>erőforrás, falu, folyószabályozás, folyó vízjárása, hungarikum, kontinentális éghajlat, közigazgatás, medencejelleg, nemzetiség, öregedő társadalom, táj, talaj, tanya, természetes szaporodás és fogyás, területi fejlettség-különbség, tranzitforgalom, város, világörökség Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla, Baranyai-dombság, Bodroglak, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Csepel-sziget, Cserehát, Cserhát,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A topográfiai ismeretek elmélyítése online topográfiai játékok segítségével – Projektfeladat: osztálykirándulás tervezése Magyarország egy kiválasztott középtájának megismerésére – Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről – Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével – Hazánk és a Kárpát-medence tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával – Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről – Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatsorok rendszerezése, szemléletes ábrázolása és az adatok értelmezése – Disputa a híradásokban megjelent hazai, természeti, környezeti és társadalmi-

	<ul style="list-style-type: none"> – A szociális és vállalkozói kompetencia fejlesztése Magyarországgal kapcsolatos feladatok társakkal együttműködésben való megoldása, tudásmegosztás során – A kommunikációs és esztétikai kompetenciák fejlesztése Magyarország témakörben önállóan készített prezentáció bemutatásával – Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői – Magyarország természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőiből fakadó előnyei és hátrányai a fenntartható fejlődés jegyében – Egy kistáj, középtáj vagy település komplex és problémaközpontú vizsgálata – Magyarország nemzetközi gazdasági szerepének igazolása példák alapján – Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzőinek értékelő megközelítése és megoldási-fejlesztési javaslatok – Magyarország idegenforgalmi adottságai és a fenntarthatóság jegyében történő jövőbeli fejlesztése – A Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata, továbbá a társadalmi-gazdasági jellemzők értékelő megközelítéssel történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése – 	<p>Dráva menti síkság Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Őrség, Pesti-síkság, Pilis, Belső-, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Tapolcai-medence, -hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó</p>	<p>gazdasági jelenségekről, folyamatokról</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, rövidfilmekhez narráció készítése – Hazánk nemzetközi gazdasági szerepének igazolása a média és az internet segítségével – Interaktív termékbemutató összeállítása a magyar gazdaság nemzetközi jelentőségű termékeiből – Magyarország idegenforgalmi adottságainak és lehetőségeinek bemutatása képeslapok, tájfotók segítségével – Projektfeladat: akciótér készítése természeti és társadalmi-gazdasági értékeink megőrzésére – Magyarország szerepvállalásának ismertetése a nemzetközi környezetvédelmi programokban, internetes források felhasználásával – Gondolattérkép készítése Magyarország és az Európai Unió kapcsolatáról – Turisztikai kiadványok, pl. szórólapok, tájékoztatók alapján Magyarország idegenforgalmi adottságainak feldolgozása kooperatív módszerek alkalmazásával – Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj) hagyományos és megújuló energiaforrásairól, az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt
--	---	--	--

Témakör	Óra szám	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
IV. A Kárpát-medence földrajza	8	<ul style="list-style-type: none"> – A térszemlélet fejlesztése Magyarország területének a Kárpát-medence egészében való földrajzi értelmezésével – A felelős, tényeken alapuló véleményalkotás – A szociális kompetencia fejlesztése a Kárpát-medence népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek és korlátok felismerésével – Az egyes nagytájak, illetve régiók természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése és összehasonlítása – A Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése – A Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak értékelése – A Kárpát-medence térségében meglévő területi fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek feltárása – A medence mint társadalmi-gazdasági egység – Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében – A Kárpát-medence térségének nagytájai – Természeti erőforrások, táji és kulturális értékek 	<p>autonómia, éghajlatváltozás, erdőgazdálkodás, gazdasági átalakulás, húzóágazat, idegenforgalom, nemzeti kisebbség, néprajzi csoport, néprajzi táj, tájhasználat, talajpusztulás Bécsi-medence, Burgenland Csallóköz, Délvidék, D-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, ÉK-i Kárpátok, ÉNY-i Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, K-Kárpátok, Magas-Tátra, Székelyföld, Vajdaság, Vereckei-hágó; Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Fotógaléria összeállítása a Kárpát-medence tájainak és országainak bemutatására, narráció elkészítése pármunkában – A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel – A medencejelleg következményeinek feltárása logikai lánc alkotásával – A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban, időbeli változásának bemutatása diagramon – Az egyes nagytájak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése játékos formában képek, fotómontázs, irodalmi részlet, stb. alapján – Kooperatív módszerek alkalmazásával adatgyűjtés, rendszerezés és bemutatás a Kárpát-medence térségének társadalmi-gazdasági folyamatiról, a területi fejlettség különbségeiről – Projektfeladat: egy Kárpát-medencei osztálykirándulás útvonalának és programtervének kidolgozása

Témakör	Óra szám	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
V. Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	7	<ul style="list-style-type: none"> – Foglalkoztatási adatok értelmezése és elemzése, következtetések levonása; mindennapi életből vett példák alapján – A fogyasztóvédelem szerepének, az egyszerű bolti vásárlásnál a fogyasztói jogok felismerése – a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása, tudatos fogyasztóvá nevelés – pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével <p>Az élethelyzetekből vett példák, helyzetgyakorlatok során a döntési képesség fejlesztése; a tényeken alapuló véleményformálás képességének támogatása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A helyi, regionális és a Föld egészére jellemző folyamatok közötti hasonlóságok, összefüggések felismerése, globalizáció – globális problémák – A piacgazdaság működésének alapvető földrajzi vonatkozásai – A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepe, valutaváltás, hitelfelvétel, eladósodás 	<p>családi költségvetés, eladósodás, globalizáció, hitel, munkanélküli, munkavállaló, tőzsde, valutaváltás, világtermék, pénz, valuta,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Pénzügyi, munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal – A piac és a tőzsde működésének bemutatása szimulációs játékkal – Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése – Beszélgetés, pénzügyi kérdezz-felelek a tanítási órára meghívott pénzügyi szakemberrel – Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiaosztálya) – Osztálykirándulás költségtervének elkészítése csoportmunkában – Foglalkoztatási adatok gyűjtése és közös értelmezése, az adatok szemléletes megjelenítése

8.ÉVFOLYAM

ÓRATERV

Témakörök	Az órák felhasználása				
	Kerettantervi ajánlás	Új ismeretek	Gyakorlati óra ***	Ismétlés, összefoglalás, számonkérés	Összes óraszám
I. A földrajzi övezetesség rendszere	8	5	1	2	8
II. Európa földrajza	22	19	1	2	22
III. Az Európán kívüli kontinensek földrajza	20	17	1	2	20
IV. év végi összefoglalás			0	4	4
Összesen		41	3	10	54

Témakör	Óra szám	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
I. A földrajzi övezetesség rendszere	8	<ul style="list-style-type: none"> – A földrajzi övezetesség (vízszintes, függőleges) elrendeződésének megismerésével a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése – Környezettudatosság fejlesztése az egyes övezeteket, öveket érintő környezeti problémák megismertetésével – A vízszintes és függőleges övezetesség összefüggéseinek bemutatásával a természettudományos szemlélet fejlesztése – A kontinensekről, tipikus tájakról tanult regionális földrajzi ismeretek és a földrajzi övezetesség során tanult ismeretek szintézise – Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése – Az egyedi földrajzi jellemzők alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése – A földrajzi övezetesség rendszerének kialakulása – A forró, a mérsékelt és a hideg övezet törvényszerűségei és jellemzői – 	<p>éghajlat, éghajlati diagram, fenntarthatóság, forró övezet és övei, függőleges övezetesség, hideg övezet és övei, környezetkárosítás, mérsékelt övezet és övei, tipikus táj</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az éghajlati övezetek bemutatása prezentáció/kiselőadás segítségével – A földrajzi övezetesség kialakulásának összefüggéseit mutató magyarázó ábrák, modellek közös értelmezése, ok-okozati összefüggések megfogalmazása – Éghajlati diagram alapján rövid ismertető leírás készítése az adott éghajlatról – Mit viszek a bőröndben? Egy adott éghajlati területre utazó bőröndjének összeállítása – Szerepjáték: élethelyzetek – pl. piaci vásárlás – egy adott éghajlatú területen – Az éghajlatok jellemzőinek megfogalmazása, tematikus térképek segítségével – Összefogásra, cselekvésre felhívó plakát készítése az egész Földet érintő éghajlatváltozás megállításáért – Filmrészletek, képek, leírások alapján az egyes földrajzi övezetek, övek tipikus tájainak felismerése

Témakör	Óra szám	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
II. Európa földrajza	22	<ul style="list-style-type: none"> – Európa főbb országainak, ország csoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a térszemlélet fejlesztése – A problémamegoldó gondolkodás, valamint a rendszerben és összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése az Európát jellemző nemzetközi szintű munkamegosztás révén Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése – Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, problémacentrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése – A témába vágó aktualitásokra, híradásokban közölt regionális földrajzi információkra történő reflektálással a felelős önálló véleményformálás 	<p>agglomeráció, deltatorokolat, előregedő társadalom, Európai Unió, fjord, gazdasági szerkezetváltás, gleccser, jégkorszak, K+F (innováció), karsztvidék, „kék banán”, munkanélküliség, „napfényövezet”, tagolatlan part, tagolt part, tölcsértorkolat, vendégmunkás</p> <p>Alpok, Appenninek, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Európával kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen – A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. szakértői mozaik, kooperatív technika, helyszínpítés, prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével – Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására – Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat módszerével – Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, komplex elemzése – Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése

		<p>fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Európa főbb országainak, országcsoportjainak , meghatározó jelentőségű társadalmi-gazdasági folyamatainak megnevezése – Az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világgazdasági szerepének igazolása példákkal – Tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és problémacentrikus vizsgálata – Az Európai Unió és Európa jövője a fenntartható fejlődés jegyében – Európa sokszínű kulturális öröksége és jövője – 	<p>Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok, Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-középhegység, Párizsi-medence, Pennine-hegység, Pireneusi félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;</p> <p><i>Vízrajz:</i> Adriai-tenger, Balti-tenger, Boden-tó, Dnyeper, Duna, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág, Visztula, Volga</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Helyzetgyakorlat a külföldön történő tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódóan – Virtuális séta összeállítása egy kiválasztott európai nemzeti parkban, geoparkban, világörökségi helyszínen – Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása – Élmenybeszámoló egy átélt vagy elképzelt európai utazásról, irányított szempontok alapján – Gyűjtőmunka új európai nagyberuházásokról, az Európai Unióban található cégek magyarországi telephelyválasztásáról – A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján – Európa fejlettségbeli területi különbségeinek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása – Ország, illetve táj névjegyének tervezése és elkészítése
--	--	---	---	--

Témakör	Óra szám	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
<p>III. Az Európán kívüli kontinensek földrajza</p> <p>Afrika</p> <p>Ausztrália</p> <p>Amerika</p> <p>Ázsia</p>	20	<ul style="list-style-type: none"> – A kontinensek főbb országainak, országcsoportjainak, jellemző tájainak és térségeinek megismerésével és elemzésével a világtér-szemlélet fejlesztése – A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása – A gazdasági fejlettség területi különbségeinek, annak okainak, illetve társadalmi és környezeti következményeinek feltárása – Összefüggések felismerése példákon keresztül a társadalmi-gazdasági jellemzők és a természeti adottságok, a történelmi események, között – A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján – Az országok közötti különböző típusú együttműködések (környezeti, gazdasági stb.) szükségességének igazolása példák alapján – Tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása – A problémamegoldó és az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek, ellentmondásainak példáján – Az analógiás gondolkodás fejlesztése a tipikus tájak 	<p>éhségövezet, eladósodás, elsivatagosodás, emberfajták, fenntarthatóság, gazdasági szerkezet, globalizáció, népességrobbanás, népességtömrülés, nyomornegyed, őslakos, periféria térség, rezervátum, termelési módok (farmgazdaság, monokultúra, nagybirtok, nomád pásztorkodás, oázisgazdálkodás, parasztgazdaság, teraszos művelés, ültetvényes gazdálkodás, vándorló</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése – Az egyes kontinensek tipikus tájainak bemutatása tanulócsoportok által készített modellek segítségével – Az egyes kontinensekkel kapcsolatos kvízzjáték készítése és megoldása pármunkában online felületen – A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. kooperatív technika, prezentációkészítés segítségével – Kapcsolati háló, logikai lánc felrajzolása a nemzetközi szintű munkamegosztás bemutatására – Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, módszerével – Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása – Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes

	<p>elemzésének példáján</p> <ul style="list-style-type: none"> – A sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítási képességének fejlesztése Afrika, Ázsia, Amerika példáján – A személyes és társas kompetenciák fejlesztése a különböző tanulási stratégiák alkalmazásával – Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály); Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; – Ausztrália és Óceánia természeti, társadalmi és gazdasági jellemzői és problémái. A sarkvidékek és a világtenger jellemzői – Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezői, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban; az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése. – Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok – Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek); – Japán, illetve a világ gazdaság kelet- és délkelet-ázsiai szereplőinek társadalmi és gazdasági fejlődése, – Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a India társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái (, kétarcúság), a környezet állapota 	<p>[nomád] állattenyésztés, vegyes gazdálkodás), tömegturizmus, túlhalászás, túllegeltetés, városfejlődés (városodás, városiasodás), világvallások, világgazdasági hatalom (centrumtársaság) Afrika Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Száhel (öv): Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szezi-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger...Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom</p>	<p>megjelenítése és értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban – Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása – Fejlettségbeli területi különbségek leírására alkalmas társadalmi-gazdasági mutatók elemzése, a felzárkózás lehetőségeinek megfogalmazása – Ország, illetve táj névjegyeinek tervezése és elkészítése – Projekt módszer: tematikus (pl. sivatagok, világvárosok stb.) világkörűli út összeállítása és bemutatása – A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlattal – Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban – Egy tipikus tájat bemutató képzeletbeli fotókiállítás ismertetőjének elkészítése pármunkában –
--	--	---	---

Témakör	Óra szám	Tartalom	Fogalmak	Taneszközök és javasolt tevékenységek
IV. Év végi összefoglalás	4	<ul style="list-style-type: none"> – Az Európáról és a többi kontinensről tanultak összefoglalása rendszerezése – A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának – Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatásaösszevetése 		–